

Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież. Rekomendowane działania podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego oraz szkoły i placówki systemu oświaty.

Anna Radomska

konferencja

**Zwiększanie skuteczności działań wychowawczych
i profilaktycznych**

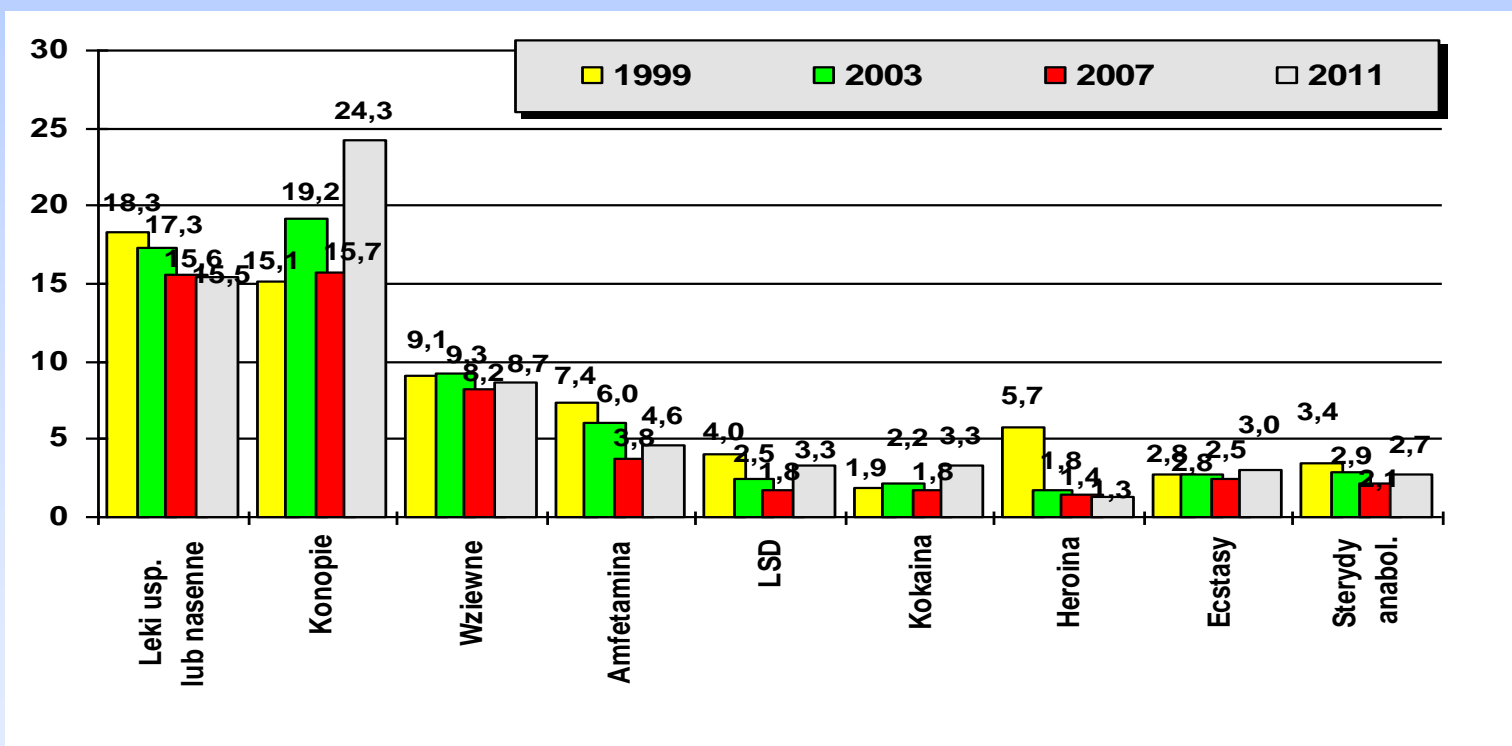
5 listopada 2014 Warszawa

Problem

- Szerokie rozpowszechnienie problemu używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej
- Pozytywne tendencje
  - ▶ spadek lub stabilizacja używania substancji innych niż marihuana
  - ▶ spadek dostępności substancji
  - ▶ zmniejszenie skali zjawiska używania narkotyków na terenie szkoły
- Negatywne tendencje
  - ▶ wzrost rozpowszechnienia okazjonalnego i częstego używania marihuany
  - ▶ „nowe substancje psychoaktywne”
  - ▶ ocena ryzyka używania – młodzież jest dobrze zorientowana, ale zmniejszają się odsetki młodzieży wiążącej używanie z dużym ryzykiem
  - ▶ negatywny wpływ – przekaz medialny, aktywność grup lobbujących za legalizacją

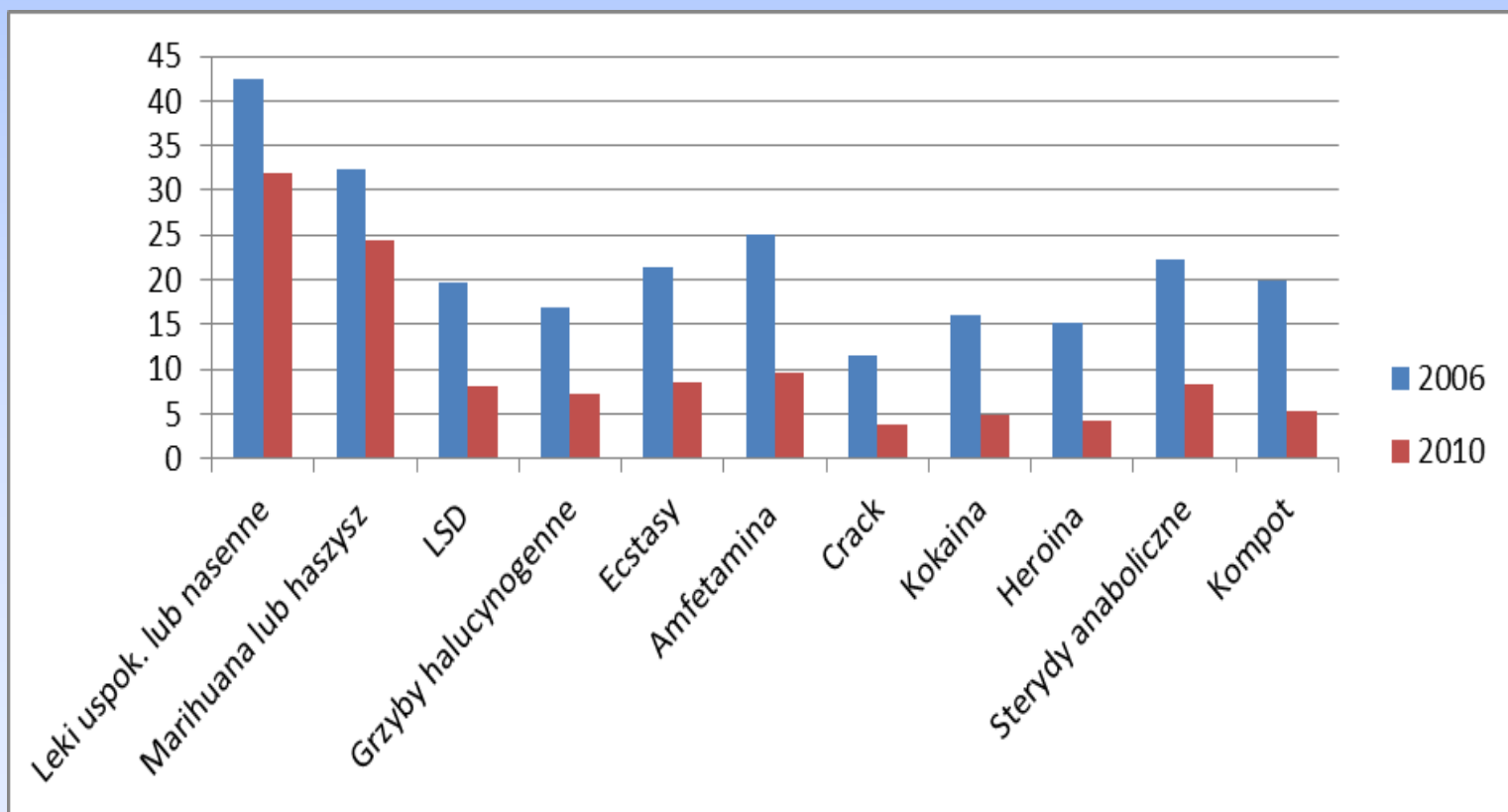
Używanie narkotyków przez młodzież

Odsetki uczniów w wieku 15–16 lat, którzy używali poszczególnych środków chociaż raz w swoim życiu – wyniki badania ESPAD.

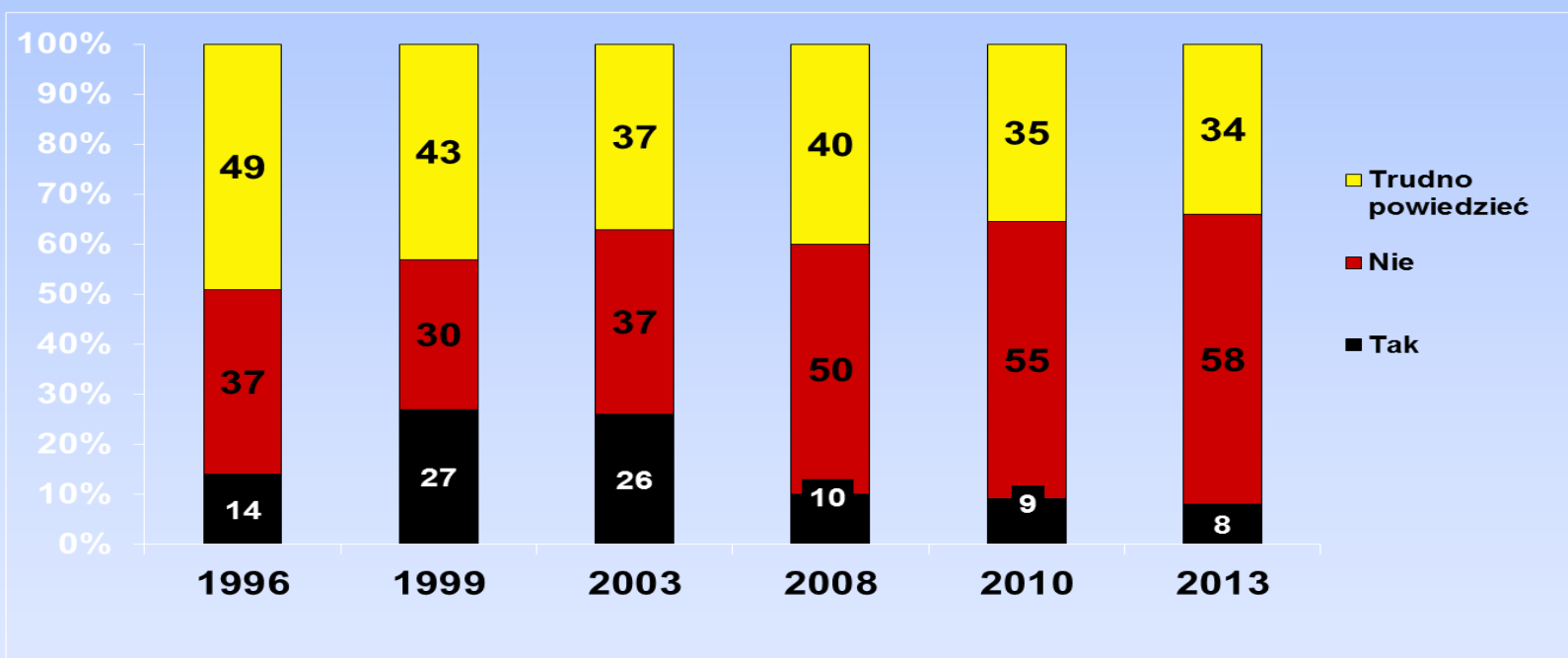

Dostępność narkotyków

Ocena dostępności substancji psychoaktywnych jako łatwej (odsetki odpowiedzi „łatwo” lub „bardzo łatwo” na pytanie, jak trudne byłoby zdobycie każdej z wymienionych substancji) – odsetki respondentów w 2006 r. i 2010 r.

Sprzedawanie narkotyków na terenie szkół

Źródło: CBOS „Młodzież” 2013.

Strategia krajowa

- ❖ Profilaktyka narkomanii – zadania dla jst i szkoły
- ❖ Nacisk na wdrażanie i upowszechnianie programów opartych na naukowych podstawach / o potwierdzonej skuteczności
- ❖ Konieczność wdrażania programów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych
- ❖ Priorytet – wdrażanie programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji

Czym jest system rekomendacji?

- System, w ramach którego dokonywana jest ocena programów
  - ▶ Promocji zdrowia psychicznego
  - ▶ Profilaktyki uzależnień
  - ▶ Profilaktyki innych zachowań problemowych
  - ▶ Profilaktyki uniwersalnej, selektywnej, ukierunkowanej
- **Cel**
  - ▶ Podniesienie jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego
  - ▶ Popularyzacja wiedzy oraz upowszechnienie sprawdzonych praktyk/programów
- Zasięg krajowy
- Programy spełniające kryteria jakości otrzymują rekomendację i są zamieszczane w bazie
- Rekomendacja europejska – EDDRA

Warunki jakości programów

- Spójność - logika interwencji nie jest sprzeczna. Logiczny związek pomiędzy celem ogólnym, celami szczegółowymi a działaniami.
- Odpowiedniość - cele interwencji odnoszą się do poruszanych problemów, potrzeb oraz kwestii. Logiczny związek pomiędzy celami a diagnozą przedstawioną w ocenie sytuacji początkowej. Zaplanowane w programie działania są odpowiednie do problemu i specyfiki adresatów.
- Skuteczność - stopień, w jakim założone cele programu zostały osiągnięte. Ocena dokonana na podstawie wyników ewaluacji wyniku.

Programy rekomendowane

Profilaktyka uniwersalna

- ▶ Przyjaciele Zippiego (5-9 lat)
- ▶ Program Epsilon (7-9 lat)
- ▶ Program Domowych Detektywów (pon. 12 r. ż.)
- ▶ Program Fantastyczne Możliwości (10-12 lat)
- ▶ Archipelag Skarbów (12-15 lat)
- ▶ Unplugged (12-14 lat)

Programy dla rodziców / rodzin

- ▶ Program Szkoła Rodziców i Wychowawców
- ▶ Program Wzmacniania Rodziny (10-14 lat)

Profilaktyka selektywna

- ▶ Szkolna interwencja profilaktyczna
- ▶ FreD goes net (14-21 lat)
- ▶ Program wspomaganie rozwoju dzieci odrzucanych (10-11 lat)
- ▶ Program wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych (10-11 lat)
- ▶ Program przeciwdziałania młodzieżowej patologii Społecznej (13–19 lat)
- ▶ Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień

Problemy i wyzwania

- Mała liczba programów rekomendowanych
- Niskie zainteresowanie ewaluacją
- Programy rekomendowane nie są szeroko upowszechnione
- Niewystarczające zaangażowanie samorządów i szkół w upowszechnianie programów
  - ▶ w 2012 r.: gminy wspierały 9 programów, najwięcej gmin 46 gmin – Archipelag Skarbów, 45 gmin – Program Domowych Detektywów, 32 gminy – Program Wzmacniania Rodziny, 84 gminy -Szkoła dla Rodziców i Wychowawców gminy.
Łącznie programami rekomendowanymi objęto 55,6 tys. osób.
  - ▶ w 2013 r.: gminy wspierały 12 programów, 62 gmin – Archipelag Skarbów, 47 gmin – Program Domowych Detektywów, 45 gmin – Przyjaciele Zippiego, 89 gmin - Szkoła dla Rodziców i Wychowawców, FreD – 47 gmin, Unplugged – 37 gmin
Łącznie programami rekomendowanymi objęto 70 tys. osób.
- Problemy ze zbieraniem danych nt. rozpowszechnienia

Źródła informacji na temat programów

❖ Strona KBPN – www.programyrekomendowane.pl

Profilaktyka - baza programów rekomendowanych

❖ EDDRA - www.emcdda.europa.eu

Emcdda - Topics (A-Z) – Best practice – Examples

Dziękuję za uwagę

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

Anna.radomska@kbpn.gov.pl